

ოლესია თავაძე

კაკლის ქარები

ყველაფერი წარმავალია, მაგრამ ყველაფერი რჩება. ჩემი ყველაზე სიღრმისეული შეგრძნებაა, რომ მთლიანად არაფერი ქრება, არაფერი იკარგება, არამედ სადღაც და რაღაცნაირად ინახება.

...ამიტომ, თუმცა მივტირით წარსულს, მაინც თან გვსდევს ცოცხალი შეგრძნება მისი მარადიულობისა.

მამა პავლე ფლორენსკის წერილიდან. სოლოვიკი. 1935 წ.

ელფარი

სახლს ვეძებდი ბავშვობის; ოთახებს მზიანს, ეზოს ლამაზს, თივის ზვინს, ალვისხეებს აშოლტილს, შორს ვენახებს, შორის შორს ალაზანს, თეთრ მწვერვალებს და ძვირფას აჩრდილებს... ვიპოვე სახლი საბრალო, ოთახები ღარიბი, ეზო მივიწყებული, ზვინის სანაცვლოდ ნავგასაყრელი, ალვისხეები გამხმარი, შორს ვენახები გაჩეხილი, შორის შორს ალაზანი და თეთრი მწვერვალები. აჩრდილი კი, თავად ვყოფილვარ...

ბანწყობა

სახლში ნახევარი წელია ონკანი წვეთავს, მეზობელმა სალამი დაგიგვიანა, ავტობუსში ფეხზე დაგაბიჯეს, მალა-ზიაში წონაში მოგატყუეს, ბაზარში დამპალი შემოგაჩეჩეს, შავებში ჩაცმულებს შორის ერთს ვერ ნახავ ნაირფერადს, ბუზლუნს ერთი შეკურთხება გირჩევნია, და დაინახავ – ახალგაზრდა ძონძებიანი კაცი, ფეხმონყვეტილი, ცალი ხელით ჯოხს ეყრდნობა, მეორეთი ათიოდე წლის ბიჭის მხარს და ავტობუსში ასვლას ცდილობს. ასეთ დღეში ქართველს უჭირს სამშობლოში, გადამთიელს კი... რა უმადური ხარ!

იდრისი

ერთმანეთს მიეწყო, მეტი მოგივიდა, გალა-კონცერტები, პრეზენტაციები, აკრედიტაციები... მოკომპოზიტორო ბენდენ-ჩოხიანი ჯაზმენი რევანსისტული მარშებით მაღალ საზოგადოებას აბოლებს, ყველაზე კაი ბიჭის ბენეფისი მოიწყობ, გასდის, ვინ გაუბედავს "მეფე შიმშელაო"! ყველაზე კაი გოგოების დეფილე (ყველას რო ორივე ფეხი ერთიმეორეში ებლანდება). ყველაზე კაი გოგოებში ყველა სუმთლად კაი მაინც ვერ იქნება. მოიწყენ, იუცხოებ, არც შენ ხარ ყველაზე კაი, ვერც იქნები. ან ეს პრეზენტაცია, კარგია, ჩასმულია, ქალაღდი ჰენდ-მეიდეია, ჩარჩო ჰენდმეიდეია, შიგთავსი სეკონდჰენდი, საზოგადოება ჰაი ლაიფ, ყველას, ვისაც ყველა იცნობს, შენც იცნობ, მომდევნოები უფრო შენ გცნობენ და ა.შ. და გახსენდება იდრისი. დაღესტანი, მაღალი მთა, ჩაკარგული სოფელი, კარავს შლით, გაშლას არ განებებენ,

სახლში გიშლიან, იდრისის, სკოლის მასწავლებლის სახლში გიშლიან სუფრას, ლოგინს, გულს, მივიწყებული ქართული თავს განონებენ ერთადერთ საფასურად – ურთიერთობის, ზიარების.

ფოტო აპარატს იმარჯვებ, მასწავლებელი მორცხვად გიყურებს ობიექტივში, იმედი არა აქვს ფოტოსურათს თუ ოდესმე გამოუგზავნი, ბევრი დაჰპირებია...

და გახსენდება — შენც დაპირდი... ეგების ჯერაც არაა გვიან... ხვალ ისევ პრეზენტაციაა...

მათე კაჭკაჭი და სხვანი

ეს ამბები არ გაგიკვირდებათ, ბატონი პავლეს ვინაობა რომ იცოდეთ. ბატონი პავლე ზოოლოგი იყო, ისეთი ზოოლოგი რომელიც უპატრონო კატის მკვლელობაშიც კი ეკოლოგიური თანაფარდობის რღვევას ხედავდა და გრძობდა კიდეც.

ლექვი ბიბი, კატა ელიზავეტა და ნინილი კოკო ჩვილობიდან ერთად ცხოვრობდნენ, რომ შეყვინჩილდნენ და უფროს-უმცროსობით დალაგდნენ, უერთმანეთოდ თავი ვერ წარმოედგინათ. ერთხელ ბიბი ავად შეიქნა, უგუნებოდ გულაღმა იწვა და კვნესოდა, ელიზავეტა მის მტკივან მუცელზე იყო განოლილი, ათბობდა და კრუტუნებდა, კოკო კი ბიბის თავთან ეჯდა, თვალს არ აცილებდა, თვალემბო ჩასცქეროდა, არ სცილდებოდა. დიდ ხანს იყვნენ ასე...

კაჭკაჭი მათეც ბატონი პავლეს ოჯახში გამოზარდეს. თბილისიდან ზაფხულობით ახალდაბაში დაჰყავდათ ზოოლოგიის ინსტიტუტის ბაზაზე, გალიიდან უშვებდნენ, ფრენით გულს იჯერებდა და ისევ გალიაში ბრუნდებოდა. ერთხელ მის პატრონს ინსტიტუტის თანამშრომელთან საქმის გარჩევა მოუწია. მათე კაჭკაჭი ბატონ პავლეს მიმინოსავით მხარზე ეჯდა, ამბავს თვალს ადევნებდა. მოპასუხემ ხმას აუნია, მათე კაჭკაჭმა კისერი ნაიგრძელა, ერთხანს უსმინა, გულმოსული, პატრონს მოსწყდა, უზოდელს თავზე დააფრინდა, გაშლილი ფრთები ურტყა, თმა აუჩჩა და ნისკარტს კეფაში უმიზნებდა. სახედაკარგულ დაზარალებულს გამხეცებული კაჭკაჭი თავიდან ბლუჯა თმებიანად ააგლიჯეს.

ზოოლოგი რისი ზოოლოგი იყო, ეს ამბავიც რო მას არ შემთხვეოდა. ისევ ახალდაბაში, ბაღში, დილით, ხელეზალმართული იდგა ბატონი პავლე და არემარეს გულში იკრავდა. ამ დროს, ახალგაღვიძებულ კოდალას ქორი თავზარივით დაატყდა. კოდალა პანიკურად აფართხალდა და ზოოლოგს ილიაში შეუვარდა. ქორმა ზოოლოგის თავს საპატიო წრე შემოუფრინა და გაოგნებული გაეცალა. ბატონმა პავლემ კოდალა ფრთხილად ხეზე შემოსვა. კოდალა კი ისევ ზოოლოგის ფრთის ქვეშ იწვედა, ზოოლოგის ფრთის ქვეშ ეძებდა შევლას...

რეალობა

კახეთის გზატკეცილი. გზაზე ჭრიალა ურემში შებმული, ჯანგანყვეტილი, თავჩაღუნული ბებერი ვირი, ურემზე უშველებელი თივის ზინი და სადავეს ჩაჭიდებული, თავჩაქინდრული მოხუცი კაცი თავზე კახური ქუდით.

ველად დაკლაკნილ უკაცრიელ გზაზე სივრცედ მიმავალი ბრმა მოხუცი, წინ გაშვერილი ჯოხის კაკუნით, თავანჯული, ცას მიჩერებული მზერით, თითქოს ზემოდან ხმა ესმოდეს, ხმა დამაკვლიანებლის.

პატარძელთან, მანქანების ბენზოგასამართთან, გულისწორის საძებნელად გამოსული ფუფალა, თავითფეხებამდე გამჭვირვალეებში, ბრჭყვიანებში, ფორცბში, ბაბთებში, ხანდაზმული და ქოლგიანი.

„ტკივილის გარდა რეალობად არა არს“...

სისხარული

– თავქვე ბილიკზე პატარა ნითელპერანგა ბიჭი გამოჩნდა ორი პატარა ფინიათი, ერთმანეთს ეთამაშებოდნენ – ეტყობა სოფელს მიეუახლოვდი. ბიჭუნამ უცხო დაინახა და ტალახში ფეხების ტყაპა-ტყუპით გაიქცა, ლეკვებიც თან გაჰყვნენ. და აგერ სოფელიც: ზორბა დედაკაცმა, ჩანთებით დატვირთულმა, უცხოს ეჭვიანად თვალი გააყოლა და მძიმედ მიესალმა, შუკაში საქმიანად იხვეები მიაბიჯებდნენ, მამლები ქათმებს მწყემსავდნენ, ბოჩოლები თავით ერთმანეთს ებჯინებოდნენ, ახალწამოზრდილ რქებს იქავებდნენ, ფარლალა ფიცრულ ბოსელში თხა და ბატკანი კიკინებდნენ, ღია ჭიშკარში ბიჭუნა იდგა, უცხოს უცდიდა, ინტერესით უყურებდა, სახე შემოანათა და გაუღიმა.

ბიჭუნა, შემოგველე, რა კარგი ხარ, რო იცოდე, რატომ გამექეცი, პატარავ?

პატარამ დაიმორცხვა, თავი ჩაქინდრა და ხელებგანვილი სახლისაკენ ატანტალდა, ლეკვებიც თან გაჰყვნენ.

რა უცაბედია სისხარული!

სტუმრობა

ეთერ ბერიაშვილს

თუ კავკასიონმა შუბლი არ შეკრა, ელოდები და აივანზე გახვედი – დაგხედებიან “ის მწვერვალები”, ალაზნის ველზე კიდით კიდემდე აღმართული. ზურგს უკან კი პატარა დაობლებული სახლია, გარეთ, ეზოში ქრისტესისხლა, მიწაში ჩაზრდილი ომისდროინდელი “მოსკვიჩი”, შიგნით – გრავნილი რკინის ბავშვის საწოლი და იატაკზე, მტვერში, პირალმა, თვალღია თოჯინა. გვერდზე, კაკლის ხეებით დაჩრდილულ სახლში მარტოხელა კაცი ცხოვრობს, ამბობენ, მხოლოდ თხილს და კაკალს ჭამს – თავს უფრთხილდება. მეორე მხრიდან, მიწისპირა პატარა სახლში, დედაბერი ცხოვრებულა, ახლა კი მისი ეზოს ხრიოკზე, სხვისი ციცრები და ქათმები იქექებიან. სოფლის თავზე დიდ, ჩაშავებულ სახლში, ზოგჯერ პატრონი ჩამოდის, სათითაოდ, ყველა ოთახში, იატაკზე, ცეცხლს ანთებს და სიშავეც, ალბათ, მაგისია. აქა-იქ მიტოვებულ ეზოებში, მასალად დაშლილი სახლების ქვა-ლორღის გორებია და ცაში აზიდული რიკუ-

ლებიანი კიბეები, აქა-იქ, პატრონის მოლოდინში, მკვრივად ნაშენები ჩაგმანული სახლები – ზოგი პატრონი გლდანში ცხოვრობს, ზოგი ისანში, ზოგი რუსთავში, ზოგი სულაც თურქეთში მოჯამაგირედ. კვირაობით სოფლის ცენტრში, ბაზრობაზე ხალხი ჩამოდის, მაინც ბევრი ჩანს: ომში დაღუპული შვილის დედა მსხლის ჩირს ყიდის, მანონი ჩამოაქვთ, ყველი, მატყლის ძაფი, დიდი ეზოს ცოცხები. მაღაზიასთან, ბირჟაზე კაცები დგანან, არჩევენ “ოპელი” ჯობია თუ “მერსედესი”. უცნობის დანახვაზე, ხმა ირხევა, მასწავლებელს სტუმარი ჩამოსვლიაო. უკანა გზაზე, სახლისკენ, თბილისისაკენ, სტუმარს ფიქრი სდევდა და სდევდნენ, ეძახდნენ, იზიდავდნენ ის მწვერვალები...

პარაული

უმთვარო ღამე იყო. სახლში მისულებს, ეზოს ჭიშკარს რომ ვალებდით, ფეხებში ვილაცა შემოგვებლანდა. ფანარი მიუნათეთ, ძალი ყოფილა. კუდფუმფულას ცალი ყური დაცქვეტილი ჰქონდა და თაფლისფერი, მეორე – ვარდნილი და შავი, ყელზე შემოჭერილ ბალთიან ქამარზე აწყვეტილი კანაფის ნაგლეჯი ეკიდა. კუდის ქნევით ეზოში შემოგვეყვა, აწრიალდა, აცქმუტდა, ხან ფეხზე გვეტმასნებოდა, ხან ზურგზე გვინვებოდა – მუცელი მომფხანეთო, ხან მხიარულად ხტოდა და თავს გვანონებდა.

პური ვაძლიეთ, ზანტად ჭამა, არ შიოდა, უფრო ფერება უნდოდა. ჭიშკარი მაინც გავუღვით და გავუშვით რომ არ შემოგვჩვეოდა. მეორე დღეს წნორის კვირა-ბაზრობაზე დავბოდილობდით. ხახვისა და კარტოფილის მწკრივში, შემთხვევით, დახლის ქვეშ, დახლის ფეხზე მიბმული ძალი დავინახეთ, გაშეშებული, განწირულად იჯდა და ერთ წერტილში იყურებოდა. მისაფერებლად ჩაუცუცქედით, კუდფუმფულას ცალი ყური დაცქვეტილი ჰქონდა და თაფლისფერი, მეორე – ვარდნილი და შავი, ყელზე შემოჭერილ ბალთიან ქამარზე ახალი კანაფი ჰქონდა გამოშმული. ძალი არ განძრეულა და ჩვენთვის ზედაც არ შემოუხედავს...

ვერ გვიცნო, ნაწყენი იყო, თუ თავისი შეურანმყოფელი მდგომარეობით დარცხვენილი?

აი, კითხვა

ხეივანი გზით გამოვიარეთ. ხეივანი მაღალი, მიუნვდომელი, გაუსხლავი, უპატრონო, გზის მარჯვნივ მესაკუთრის კიდევ უფრო მაღალი ბეტონის კედელი, შიგნით შეუცნობადობა, მარცხნივ დარბეული სათბურები, უკან – წარმატებული ქვეყნის საელჩო. ირგვლივ ძველის სულის ღაფვა – დარცხვენილი ეზო-ბალები, ახლის ამაყი, ურცხვი შემოტევა. წინ სახლი, მისი პატრონის მოსარგები, მისი პატრონის მოსანონი, შიგნით თეთრი, თეთრი, თეთრი, ეზოში ღობემდე კაფელი, ფილებს შორის აქა-იქ პალმები, ღობის გარეთ ჩაჩხილი, გადავარდნილი დიდი ბრონეულის ხეები ზედ შემხმარი ბრონეულებით. უკანა გზაზე, ბოლო წვეთად – დარბეულ სათბურში პატარა შავი ქალი თოკზე გამოშმული დიდი შავი ძროხით და დამფრთხალი ქათმების კრიახი.

სუნთქვა გაჭირდა, რა სჯობს — ამას ყველაფერს დაენიო თუ გაასწრო?..

ბადიში

შეიძლება სიტყვამ ასე აგრიოს! სულხან საბას გადაშლი და — „ბადიში“! საიდანღაც, ყრუდ მივინწყებულიდან, დარბაისელი ქართველი კაცის სოფლად ნათქვამი მოგესმის — „ბადიში“. ფესვები აგერევა, საბედისწერო ქართველობა ყელს მოგებჯინება, ძირძველ, ონტოლოგიურ ქართველობას გაგრძნობინებს.

ბადიშობა აღარ გახსოვს, ბოდიში კი მოსახდელი გაქვს, იმ ორთან, გვერდიგვერდ რომ წვანან, გაბზარულ მარმარილოზე გამქრალ მათ სახელებთან.

საბოდიშო გაქვს ბევრთან, ბადიშებთანაც მოგეძებნება... ბალიშზე, სად თუ არა ბალიშზე გამოგიტირებია საბოდიშო, მიგიტოვებია საფიქრალი გათენებული ღამისა. ბადეში, ცდუნების ბადეში ვართ მოქცეულნი, ბადიშობასა და ბადიშებს შორის.

და სანამ ბაგეში სუნთქვა გვიღვინს, სანამ ქართული სიტყვა გვატკბობს და გვაქართველებს – მადლობა ქართულს!

ბალი

შოთა კუდავას

ბალი, როგორც ტკივილი, ბალი, როგორც ზმანება, ბალი, როგორც სასჯელი,

ბალი, როგორც იღბალი, როგორც ბოროტება, ლექსი და შვება. ბალი, დღეს რომ კარსმომდგარ პრესტიჟის ცდუნებას უძლებს, გუშინ კი ხეხილ-ბოსტნის გაშენებას.

ბალი ქართველისთვის არამახასიათებელი – მტკაველ მინაზე კიპარისები, კიპარისები, კიპარისები და თავნებად მიშვებული სუროს საფარი. უძლებენ ცათაბჯენი კიპარისები სანამ, გამშენებელი უძლებს და არის... მეერ კი, როგორც ეტყობა, არც არაფერი...

ბასიანი

ვიორგი დონაძეს, ნიკოლოზ ბერიაშვილს

სად, რომელ ხუთკუნჭულაშია დაუნჯებული ქართული გენი, გენი ქართველი მამაკაცისა? მამაკაცის სოფელის თუ ქალაქელისა, კახელის, თუ გურულისა, განსწავლულის თუ თვითნაბადისა, რომელიც ქეიფობს და არ თვრება, ხუმრობს და არ უხამსობს, გეტრფის და არ შეგურანყოფს, წინაპართ დადოს რომ პატივს სცემს და ქარქაშში ხანჯალჩასვენებული, ლინკოლნ ცენტრის თანამედროვეობას ფეხს უბამს, მამაკაცი, რომელიც მღერის!

ვისი ნებით იყვნენ მადლმოსილები ის გენიალური ანონიმები, მრავალხმიანობაში ასე ერთნი და ასე განუმეორებელნი. ქართულმა სიმღერამ შემოინახა ასე სრულყოფილად ქართული გენი, თუ სრულყოფილი ანონიმები, უბრალოდ, ასე გენიალურად მღეროდნენ?!

ბავშვობა

კავკასიონი, ალაზნის ველი, კახეთის წიფლის ტყეები, ქედნების გადაფრენა, საშნოდ მხარზე „ტულკა“ გადაკიდებული მოსეირნე ქართველი კაცი. თელავის ბაზრობა, ხე-

სური ქალების ნაქსოვ-ნაქარგით აღფრთოვანებული რუსი ქალი, და რუსი ქალის სილამაზით პირდაბჩენილი თელაველები. ირგვლივ ვენახი, სახლში ნახერხის ფეჩი, კარლ ლიენისა და კარლ ბრიულოვის ფოლიანტები,

ძილისპირულად კი ნუკლინმჭავასა და ფერთაშლის ამბები.

შედეგად ამის — სევდა და გაორება...

ბიბლიური თემა

შორიდან მოგვარი თვალი — ქალს კაცი უშნოდ ელლაბუცებოდა, ვერ მორიდდნენ და გაეცალა. გზა მისკენ მქონდა. ქალი პარაპეტზე იჯდა ფეხებში თავჩალუნული. ჩვენებური უნიფორმა ეცვა — ჯინსი და გამომწვევად შავები. თმაც ჭალარამორეული უმონყალო შავად შეღებილი, ხშირი ლებვისგან დრეკადობადაკარგული, უფრო გაფშეკილი ვიდრე გაშლილი. შავი, მხარზე გადასაკიდი ჩანთაც იქვე შორიახლოს ბუჩქზე ეკიდა. მივუახლოვდი. ჩემი ორი ძაღლის გამოჩენაზე თავი ასწია — ჯერ კიდევ ახალგაზრდა, გაღეული, ნამთვრალევადაცრეცილი. წყალწყალა თვალები შემომანათა, ძაღლებისკენ ხელი უშიშრად გაიწოდა და აღერსინად მკითხა: — რა ჯიშიაო ეს, თეთრი. თეთრი, მისნაირი უჯიშო იყო, მაგრამ ტყუილი ვერ ვაკადრე, ისე, ქუჩისაა-თქო, ვუთხარი. გაელიმა, ხელი უიმედოდ ჩაიქნია და თავი ისევ მუხლებში ჩაჰყო.

ხასიათი სევდიანად გამოიკეთდა, და იქვე სხვა გამახსენდა. უკიდურესად, მის იქით რომ აღარაფერია ისე, ჩაშვებული უსახლკარო, უმოძრაოდ მყოფი

აღსაქმელია, მაგრამ თუ მოძრაობს და საითმე მიიჩქარის — გიკვირს. სად მიდის, სადა აქვს წასავლელი და ვინ უცდის, ვინ ელოდება? მაგისტანა უსახლკარო კაცი მიაბიჯებდა. გვერდზე მისნაირმა უსახლკარო ძაღლმა შიშით ჩაუარა. კაცს მის დანახვაზე ღრძო ხასიათი აემღვრა და უშვიერი გინებით, შემზარავად ჩასცა წიხლი ფერდაღლეულ ძუკნას. ძაღლს არ გაჰკვირვებია, ცემა არ აკლდა და მორჩილად გაეცალა.

ჩვენზე კნინს, გულმიუსვლელს, რა ფიქრს გააყოლებ, მაგით განვისჯებით, ალბათ, თორემ ფულის ტომარა კაცები ერთმანეთს რო ლოშნიან, რა მოწყალეაა.

ჭა

არ მახსოვს ჩემს ეზოში ვინმე შემოსულიყო, მით უფრო ბავშვი, და ჭაში არ ჩახედა. ჩემი ჭა არცთუ ღრმა არის, საკრალურ 7 მეტრს არ ჩასცდენია, მაგრამ სავსებით იტევს იდუმალებას და წყალსაც, რა თქმა უნდა. ასეთია ჩემი ჭა — ირგვლივ მინისპირზე რიყის ქვით შემოშენებული, ალუჩის ტოტებით დაჩრდილული, ალუჩის ყვავილ-ფოთლებისგან ჭოკით დამაგრებული თავსახურით დაცული, ოწინარის მაგივრად (ისევე ალუჩის ბრალით) ჭრიალა ბორბლიანი, ჯაჭვზე კარაბინით გამობმული ვედრით, თავისი საპირწონე ტვირთით. ჩემი ჭის ამოთხრის, ჩემი ჭაში ჩასვლა-ამოსვლის ამბავი მინდოდა მეთქვა, ჩემი არ ვიკმარე, ნაკითხული გავიხსენე, გადავახალისე, თომას მანის „იოსები და ძმანი მისნი“-ს პროლოგი გადავიკითხე, სიმბოლოების ქართულ ლექსიკონს ჩავხედე და უდაბნოს უწყლობა დამემართა —

წილსვლებით ჩატანილმა, სიმბოლოებით დატვირთულმა, სიტყვამ მიმატოვა. სიტყვამ, და არა ჭამ, მისმა სინოტივემ, მისმა „მინის სიღრმიდან მომზირალმა წყლის თვალმა“.

ჩაის სმა

ჩაის სმა. ასეთი თბილი და რიტუალური. ქალაქის სტუმარია. ქალაქს სცივია, აბა გურიის მთებში რა იქნება, მოუთოვია – თავის ამბავს ჰყვება პატარა, მეურნე, ხანს მინუელი ქალი. სულის მოსათქმელად თბილისს ჩამოვიდა, გადასაზამთრებლად. თავის ამბავს ჰყვება კოხტა, მარტო ქალი — ძროხები გაყიდა, თავი გამოინთავისუფლა, სახლი და ქათმები მეზობლებს მიაბარა, ჩემი ძაღლები კი მგლებს მოუვლიან, მოიგერიებენო, ოღონდ ნოკიას და ნაგანას თქვენ მიმიხედეთ, აჭამეთო და ხარჯებს გაზაფხულზე სიმინდით გაგისწორებთო. გაგვათბო ჩაის სმამ. მობილური ტელეფონიც კარგია, ხანდახან ცუდი ამბის მომტანი რომ არ იყოს. დაურეკეს. სურების ავტობუსის გაჩერებაზე სამი დღე ღამე მჯდარან ნოკია და ნაგანა მშიერ-მწყურვალი. სამი დღე-ღამე ელოდნენ პატარა მეურნე ქალს. მერე ნოკია აღმართს შეუდგა ზემო სურებში, სახლისაკენ, ნაგანა კი ჩოხატაურში წავიდა და იქ უნახიათ, იქ ეძებს თავის პატარა მეურნე პატრონს. ჩაის აღარაფერი ძალა ჰქონდა, ისევ სტუმრის მორთმეულმა სურების ჭაჭამ გვიშველა: იქაც რომ ვერ ნახავს თავის პატარა ქალს, გამჩენო, სახლში დააბრუნე ნაგანა, თუ შიმშილს გაუძლო და „მოყვასის“ ხელს გადაურჩა. გაზაფხულამდე...

ცოლ-ქმარი

როგორია, ორ ნაკლულს ქორწინების ბაზარზე ნაკლულობის ნიშნით რომ შეაუღლებენ. ეს ცოლ-ქმარიც ასე ერგო ერთმანეთს. ქალს უპატრონობით, ბავშვობიდან, სადრენაუო სისტემა ქილიანად გამობმული, წელში ზნიქავდა, ამახინჯებდა, კაცი კი უბრალოდ ჯუჯა იყო და ხელის მტევნები ილღობიდან ეზრდებოდა.

არაფერი ესთეტიური და შესაშური... ერთ ხანს ასე შეენყვინენ ერთმანეთს, ის კი არა, გამრჯე ქალი ჩაიმიც კი მუშაობდა, კაცმა კი ოჯახში იმარჯვა. და, ვინ იცის, ასეც შეაბერდებოდნენ დროს და ერთმანეთს, ქალს უარესი რომ არ გასჭირვებოდა.

ქმარმა ავადმყოფი აჭარიდან რუსთავში ჩამოიყვანა და ცნობილ ექიმს იმედიანად მიაბარა, თვითონ კი აჭარას დაუბრუნდა, ასეთია მეურნე კაცის აუცილებლობა. ექიმი სასწაული ქირურგი იყო, და საბრალო ქალი სასწაულებრივი ოპერაციებით სრულ ჯანმრთელად აქცია. თვენახევრის საავადმყოფოს კვებამ და უქმად ყოფნამ, ქალი წელში გამართა და უჩვეულო ხიბლი შესძინა. ასე რომ, ორი თვის თავზე ნასაყვანად ჩამოსულ ქმარს, მშვენიერი, სრულქმნილი ქალი შერჩა ხელში. კაცმა ცოლი ვერ იცნო, მერე დაუჯერებელი რომ დაიჯერა, გულმოსულ-სასონარკვეთილი ექიმს მივარდა, — ეს რა მიქენიო, მერე ქუდი დაიხურა და აჭარაში დაბრუნდა, ცოლი კი რუსთავში დატოვა, თან არ წაიყვანა...

რანი იყვნენ ერთმანეთისთვის ეს ორნი, ნაკლულნი, სულიერი — ერთიმეორის შვება, სასჯელი, თუ საქორწინო ბაზრის უღმობელი სამართალი?..

ჩხივ

საპატრიარქოს გვერდით პატარა ბაზილიკაში მიცვალეული ესვენა. შიგნით სანთლები, ყვავილები, შინაარსიანი დუმილი. გარეთ, ირგვლივ, მოვლილ ეზოში, შესაფერი-სად მოვლილი მიმსამძიმრებლები, ჩუმი გამოლაპარაკება, გამგებანი თანხმობა. მოშორებით შემოლობილთან, ოდნავ განრიდებულნი, უფრო გაბედულად მოლაპარაკე: ქალები ჯანმრთელობასა და უკაცობაზე, კაცები ჯანმრთელობასა და უფულობაზე. შემოლობილში, კიბეების თავზე

სამონყალო პური რიგდებოდა. მოაჯირზე შეწირული ტანსაცმელი ეკიდა. უმწეონი გულში პურჩაკრულები ბრუნდებოდნენ, სხვანი, ერთიმეორის აზრის გაზიარებით, ტანსაცმელს საგულდაგულოდ არჩევდნენ და იზომავდნენ. ღობის გარეთ, სათათარიანო ფარდულთან მარტო სასმელს შერჩენილნი, ბილწსიტყვაობა, ამბის გარჩევა და განეგ-გამონევა. ქალი, კაცი ერთიანად ურცხვი, ჯიბეზე ხელის შემორტყმით, სიგარეტის ძებნაში. მაგათ შემხედვარე, მოვლილ ქალსაც, საკუთარი საფიქრალით შეპყრობილს, ხსნად ერთი ლერი სიგარეტი გაახსენდა და წამის ჭეშმარიტი თანასწორობით, ლოთს, — სიგარეტი ხომ არა გაქვთო? — ჰკითხა. გაოგნებული კაცი ფიქრმა გაიყოლა და დაბნეულად — არაო. უცებ მრევლი შეიძრა, განზე გაინია — ბაზილიკის ეზოში პატრიარქი შემოდიოდა ამალით. მიცვალეულის ლტოლვილობა გაეგო, და უკანასკნელი ჯვრის გადასახვით უფლის გზაზე გაისტუმრა.

დედამინა ბრუნავდა...

დაბადება

და შმონებდა იაკობ რაქელისთვის შვდ. წელ. და იყვნეს ნინამე მისა მცირედნი დღენი სიყუარულისა მისისათვის. შესაქმისაი, XXIX.20

თინა ექთანია იყო თვალის. იურის კბილი გაუჭირდა. ქუთაისის საავადმყოფოში კბილი უფრო უჭირდათ, “კბილი” ადგილი არ იყო, იური “თვალში” დაანვინეს. იურის თვალი არ უჭირდა და თინა თვალში ჩაუვარდა. იურის თინა გულშიც ჩაუვარდა. იური თინას მამას, თინას ძმას თინას ხელი სთხოვა. თინას მამამ, თინას ძმამ - თინას თუ უნდაო, მარა შენსასაც შევხედავთო. მუხუარაში არაფერი იყო შესახედი, გაჭირვების მეტი.

თინას მამამ, თინას ძმამ, იურის - თინა გადასადები არ გვაქვენი. იური ხანი დააყოვნა, “გარდააგორვა ლოდი იგი პირისაგან ჯურღმულისა” და მალაროში, ტყიბულში იწყო მუშაობა. იურიმ დრო დააყოვნა, იურიმ ტყიბულში

ოთახი იქირავა და თინა მოიტაცა. თინა ის თინა იყო, რომლისთვისაც ყველაფერი ერთხელ ხდებოდა, ხდებოდა სამუდამოდ... დასტურად ამის, იურიმ სიმამრს შეუთვალა — ლავროსიჩ, შენ ვინც გინდა, მოდი და მამი ხალხი მოიყვანე ჩემსასო.

ლავროსიჩი, თინას ძმა, ლავროსიჩის მეგობრები, თინას ძმის სამამო ეახლნენ სიძე-კაცს.

ნაქირავებში სიყვარულის მეტი რა იქნებოდა. “ზაზეიკამაც” ზურგი უქცია: „თქვენი დასამტერევი ჯამ-ჭურჭელი სადა მაქვსო“. “სუფრა” იატაკზე “კომუნისტის” ფურცლებზე გაიშალა. როგორ იქიეფეს იმერელმა კაცებმა, რა სთქვეს, რა არა სთქვეს, რა იფიქრეს...

იურიმ ხანი დააყოვნა. შვიდი წელი იმუშავა იურიმ ჯურღმულში. შვიდი წელი მზის შუქი არ უნახია იურის. გროში გროშზე აგროვა იურიმ - თავის თინას, თინას მონონებულები სახლი უყიდა, თინას მონონებულები სკამი-დგამი იყიდა, თინას მონონებულები "კუნხა" იყიდა, თინას შეთვალული ჩიქა-თევშები იყიდა. შვიდი წლის თავზე იურიმ სიმამრს შეუთვალა:

— ლავროსიჩ, მაშინ ვინც ქე გყავდა მოყვანილი ჩვენსას, ახლა მოიყვანე, ლავროსიჩ, მაი ხალხი სუყველა.

შვიდი წლის თავზე მოვიდა ლავროსიჩი, მოვიდა თინას ძმა, მოვიდა ლავროსიჩის სამეგობრო, მოვიდა თინას ძმის სამძო.

მსახურობდა იური თინასთვის, შვიდ წელიწადს და თინას სიყვარულის გამო, რამდენიმე დღედ ეჩვენა ეს დრო.

დილა

თენდება. სუსხიანი დილაა. სხვა არაფერი გახსენდება: „მზეო ამოდი, ამოდი, ნუ ეფარები გორასა...“. იფუთები და პირველი სხივის „ტყორცნას“ ელოდები. აი, საცაა! ნიავე ფრთხილად დაჰბერავს, გარინდული ხეები აშრიალდებიან, „ხიდან ხეზე“ ჩიტი გადაიფრენს.

და აი შორი შეკვივლება!

მოლოდინისაა თუ ჩივილის?

დროსტარება

ამ ქვეყანაზე ერთმანეთის შეუჭმელობა თუ არ გამოდის, კი ბატონო. მაგრამ, რო მოგიყვებიან — სოფლის ბიჭებმა ხელიკი როგორ დაიჭირეს, მოფართხალეს, სიგრძივ შამფურივით მავთული როგორ გაუყარეს და მწვადივით როგორ შეწვეს, რატომღაც, კითხვა არ გიჩნდება: ბოლოს ის მწვადი შეჭამეს თუ არა. უფრო სადიზმზე ფიქრობ, ვიდრე შიმშილზე. მაგაზე ყვავის ამბავსაც მოვაცოლებ: ბიჭმა ჯიუტად თავისი გაიტანა, თოფის სროლა უნდოდა, და ყვავი მოკლა. გულმოსულმა მამამისმა – მოკალი?! ახლა, ინებე და ჭამეო! და ის ყვავი ძალით, სულ ცხვირ-პირში სტენა. ამ დროს ყვავის ხორცი, თურმე, ისეთი მწარე ყოფილა, რომ პირი კი არა, ენას ვერ დააკარებ. მის მერე რის ყვავი, რის ჭილყვავი, "ვაჟკაცი" თოფს სათოფეზე აღარ გაკარებია.

ამ ქვეყანაზე შეუჭმელობა თუ არ გამოდის, ისე მაინც ნუ ვიზამთ, შესაჭმელად ერთმანეთს შევრჩეთ.

ჯჯე

ეჯე – თურქმენულად დედას ნიშნავს. ეჯეს დანახვაზე, ენა უნდა ჩაგივარდეს,

უნდა გაოგნდე, უნდა დაეცე. ეს იგივეა, ნუბიელი ნომადი სტუმრად რომ ჩამოგივიდეს.

აიათოლა ხომეინის ვიზიტი თბილისში, პირადად შენთან, რამე რომ იყოს, მეტად არ უნდა გაგკვირებოდა. ეჯე თვითმფრინავს ქორისგან ვერ ანსხვავებს, მატარებელი, მანქანა, მოძრავი ბორბალი, თვალთ არ უნახია, ყარა-ყუმის ქვიშას ცხოვრებაში არ გასცილებია. შესახედად ღირს, სამუზეუმო ექსპონატია, ასე გამოიყურება —————>

კარებს ალებ, მშვიდად შემოდის, (უკან ათიოდე წლის თარჯიმანი შვილიშვილი მოჰყვება, ცოტაოდენი რუსულით). მშვიდად მიმოიხედა, ავეჯის სრული უსარგებლობის გამო, ფეხმორთხმულად იატაკზე დაჯდა, ტომრიდან, საჩუქრად, ქართული მწვანე ჩაი ამოიღო, ფლავის ინგრედიენტები (ძირა და ა.შ.), ამოალაგა, და მშვიდად იკითხა: ამდენი წიგნები რა საჭიროა.

მეორე კითხვა სირანუშა-შემლოცველს ეხებოდა: ხომ იცნობთ, და ხომ იცით სად ცხოვრობსო?

გვარისა და მისამართის უქონლობის გამო, ვეცადეთ სიტუაციის სრული უიმედობა აგვეხსნა.

ეჯემ მშვიდად ამოგვხედა. მეორე დღეს შემლოცველი სირანუშა ავლაბარში იპოვა. სტუმრობის ერთი კვირის თავზე მშვიდად გამოგვეთხოვა და ყარა-ყუმის ქვიშას დაუბრუნდა.

ეტყობა, ასეთი აუმღვრეველი სიმშვიდე მხოლოდ უდაბნოშია შესაძლებელი.

ფიქრი

მინავლებული ბუხარი, შორიახლოს მოძუგძუგე, მშვიერი ლეკვების ძუქნა დედა, მიჩუმებული თავგები, მიძინებული ჩხიკვები. სიჩუმეა, გათენების იმედი. დროს ატყუებს, სიტყვას თავს აფარებს, მომსმენი გეგულება. ურეკავ ნამძინარევს. თუ სცალია, თუ გისმინა, თუ გაელიმა – უთუოდ სიყვარულია, გათენების იმედი...

ფოთოლი

კომპის ხეს ეულად შემოდგომის ფოთოლი შერჩენოდა, შიშველ ტოტზე ნარინჯისფრად ანათებდა და ნიავის ყოველ ნამობერვაზე შიშით თრთოდა. ცოტაც და ნოხად ქცეულ თავისიანებს წელი ფარფატი შეუერთდება.

რა ამჯობინა, ნეტავ, ტვირთი უკანასკნელი მოჰიკანი-სა, თუ ფეხებქვეშ ყველასთან ერთად შრიალი?

გიორგობა

გიორგობა დადგა. სოფელმა კაცმა სტუმრების მოლოდინში ეზოს მოუარა, მოლი გადაახალისა, ლეკვები გადაახარისხა, დედლებს და სუსტებს თავი მოუყარა და ხევში გადაყარა. სოფლის წმინდა გიორგის ბაზილიკასთან დიდი რიგი იდგა მომლოცველების და დიდი რიგი შესანიერი საკლავის. ეკლესიის ირგვლივ დიდი ველი იშლებოდა, შორს მთების მწკრივი და ღრუბლებში თეთრი კავკასიონი. ლეკვების კნავილის და საკლავის ყმუილის აგონიური ხმები სივრცემ შთანთქა. მიწაზე ნაქეიფარი ნავაგი დარჩა, ჰაერში კი ცელოფანის პარკები დაფრინავდნენ.

კავკასიონი ღრუბლებში იმალებოდა.

გასაქცევი არსაით იყო.

გიტარისტი

ახალგაზრდა კაცი, ქერათმიანი, ნათელი, კედელს მიყუდებული იჯდა და ნებიერად გიტარის სიმებს აჟღერებ-

და. წინ, დიდ შავ ნაჭერზე ბლომად ხურდები ეყარა. იქვე მალაზიიდან გამყიდველი გოგონა გამოცქერიალდა, გიტარისტმა დაინახა და შესძახა: — ეკუშ, რა მოგივიდა გოგო, ერთი ღერი მომანევიც, რა!

ეკუშამ მხრები აიჩეჩა, სიცილით ხელი აუქნია და ისევ მალაზიაში გაუჩინარდა. ამის შემსწრე, გამვლელი ქალბატონი (უკანა გზაზე დაბრუნებისას) მუსიკოსს გაუჩერდა და საგანგებოდ მისთვის ნაყიდი სიგარეტის კოლოფი გაუწოდდა. ბიჭი ჯერ შეცბა, მერე გაერკვა, მერე რაზე შეწუხდით, მე ხომ თქვენთვის არ მითხოვია, მერე, - მადლობთო, და ჩაფიქრდა. ქალი კარგა მანძილზე იყო მოცილებული, გიტარისტი რომ უცებ წამოხტა, მიედევნა და თვალებში ჩახედდა: — ქალბატონო, არ გეგონოთ მე მარტო გიტარაზე ვუკრავდე, ვმღეროვარ კიდევც გიტარის თანხლებით. დღეს უბრალოდ ფორმაში არა ვარ, გავცივდი, ხმა ჩამინყდა. ხვალ ნამდვილად კარგად ვიქნები!

ქალი ალერსით უყურებდა. იმ დღეს არც მას ემღერებოდა...

ია

იავე, იავე, ჩემო იავე, სოფლად მივიწყებული სახლის ზღურბლზე კრძალვით ამოზრდილო, დეკემბრის მზით მოტყუებულო, ხავსის ნოხით გამთბარო. იავე, ჩემო იავე, კონად შეკრულო მორცხვო თაიგულო, ქალაქში ქუჩის სანაგვეში ჩაგდებულო, ასფალტზე დაყრილი ნაგვით შემორკალულო.

ჩემო იავე, *cyclamen colchicum*, მარტო კოლხეთში, მარტო ჩვენი მიწა-წყლით დაკბილულფოთლებიანო. შენს საძებნელად, შენს სანახავად, ენდემურიო კავკასიელო, შენთვის ჩამოსულ რამდენ ბოტანიკოსს აკვირვებ, ჩვენთვის კი როგორ ამოად ჩქარობ და იშლები.

ილალი

ექიმ ანესთეზიოლოგს ქალი უნახავს დიდი რაოდენობით - ცოცხალი, მითვლემილი, ღრმა ძილში, გამოღვიძებული და არცთუ, მახასიათებლებით ყველანაირი.

გამოისობით ამისა, მისი შეყვარება და მისმიერიც, იყო ძალიან სათუო და პატრონისათვის ძალიან სანერვიულო. იმედი რომ გადაეწურათ, მოხდა სასწაული - დიდი გრძნობა შეეყარა ექიმსაც და ობიექტსაც. ორივე აენტენე და ლივლივებდნენ. მანდილოსანი გამოდგა სათნო, შესახედი, შენახული საკადრისის მოლოდინში. ასე და ამგვარად იქნე-

ბოდა ჯვრისწერა და ერთგულეა კუბოს კარამდე, რომ არა...

ანესთეზიოლოგს საკოლექციო და სატრაბახო სასროლი გააჩნდა, და რისი მიჯნური იყო, მაგითაც თავი არ გამოეჩინა. იარაღი კი მოსაწონი იყო, მსროლელი არც თუ. ასხლეთილი ტყვია საცოლეს შეეხო, არ გათიშა, მაგრამ ფიქრში ჩააგდო. მსროლელის კვალიფიკაცია დაინუნა, თუ რაღაცა დალანდა პერსპექტივაში, რომ ასეთი განაჩენი გამოიტანა; მე რომ დავზარალდი დიდი ფული ღირს და თუ გადამიხდი,თორემ ციხეში გაგიშვებო. აგატა კრისტი რომ ვიყვე, დანარჩენსაც მოვყვებოდი, მაგრამ დანარჩენს რა აზრი აქვს, ესეც კმარა დასაჯერებლად ბიბლიური შეგონებისა — ზოგი სიავე მორჩილებით (თუ არა მადლიერებით) უნდა მივილოთ, როგორც ამცდენი მის უარესისა. აბა ტყვია არ ასხლეთილიყო, ანესთეზიოლოგს ტყვია საფეთქელში ექნებოდა დასამიზნებელი, ცხოვრების ბოლოს თვალზე სიყვარულის ლიბრი რომ გადასცლოდა...

იმედი

დაღესტნის მალალ მთებში, სადაც ოჯახი ოჯახს ჰგავს და უფროს-უმცროსი ოდიტგან დაარსებულ კალაპოტს მიჰყვება, უდრტვიწველობა სუფევს და საუკუნოვანი სიმყარე. იქიდან ფეხით მომავალს, ზურგჩანთებით დამძიმებულს საფიქრალი გამოგვყვება და ამ ქვეყნად უცოდველობის იმედი.

დაღესტნელ ბიჭს კი, ბარად წამოსულს, ტომარაში ხელბარგად ერთი წყვილი სამარაგო ფეხსაცმელი რომ უწყვია და საგზლად მთის უმნიფარი ვაშლი, იმედი გზადა აქვს.

ხიფათი ააცდინე, ღმერთო, და გულისტკენა!

კაკლის ქარები

წილიანი შემოდგომის კაკლის ქარები, წინ გასახეზე უკან მოსახედი მეტია. კაკლის ცვენაა: ეს - კარგია, გულიანი, ის - ჭიის ბუდე, ეს - ფუტუროა, ის - კერკეტი, ეს - ლამაზი, მრგვალი, ის - ნამიანი, უმწო. თითო თითოს ეახლები, ქედს უხრი: ეს - ახლობელს ეს - შორებელს, ეს - მეგობარს, ეს - მეზობელს, ეს - მთის გადაღმელს, ეს - ისე...

ფიქრს მიჰყვები, ძალის შორი ყმუილი მოგაბრუნებს, ზამთრის პირი უჭირს მიტოვებულს, კატას, ძუქნას, ყველას უჭირს სითბო, მოფერება... ეს კაკალი - ახლობელს, ეს - შორებელს, ეს - მეგობარს, ეს - მეზობელს, ეს ისე... სიყვარულისა...

ნახატი ავტორისა

კალმისტარი

იმ დროს მოსკოვში ებრაელებს ტკბილად არ ეცხოვრებოდათ, შესაძლოა, არც დღეს, მაგრამ, იმდროინდელს ვიგონებ. ლიდა პახტერი ებრაელი იყო. თანაკლასელებში ებრაელები სხვებიც იქნებოდნენ, მაგრამ ლიდა ებრაელობას ვერსად გაექცეოდა — შავი, ებრაულად ნაღვლიანი თვალები, განწირულობას შეჩვეული მწარე ლიმილი. მისი იყო ეს კალმისტარი, დღესაც რომ მიმშვენებს სანერ მაგიდას — ულამაზესი ვერცხლის ტოტი, იუგენდ სტილის ორნამენტით შემკული. ამისთანა კალმისტარს ოჯახში შემთხვევით ვერ ნააწყდებოდი. ამისთანა კალმისტარი ოჯახს თაობიდან თაობაში დაჰყვებოდა, როგორც სიმბოლო განსწავლულობისა. არ ვიცი, მემკვიდრობითობა დამაკლდა, თუ ოდენ სილამაზით მოვიხიბლე... ჩუმად მივისაკუთრე. ებრაელმა გოგონამ ნაღვლიანი თვალებით თვალებში ჩამხედა და ცოდვა ჩუქებით მიმიტევა — ჩემგან სახსოვრად გქონდესო. კიდევ ერთი მახსოვს. გამამწარებდა, თორემ ისე რაზე ვცემდი სოფელში ნაცხოვრების ჯანით. პატარები ვიყავით და ვის ვცემდი — არ დავეძებდი. ადმირალ ზახაროვის შვილი ვამოდგა, ნადია ზახაროვა.

ნაცემზე საშვილიშვილოდ დამამახსოვრებინეს. მეღიმება, გადავრჩი მგონია, ქართველის პირობაზე არც ისე ცუდად მომექცნენ. ლიდას გახსენებაზე კი გული მეკუმშება. ასეთი კალმისტრის მემკვიდრეებს კარგი არ ეწერათ, თუმცა არც ზოგიერთ ადმირალს...

ნამდვილად უკეთეს დროში ვცხოვრობთ, თუ დღესაც ჯობია იცოდე ვის უბათქუნებ?..

აგაალი

იმერელის ეზო — მისი ხასიათია. ჭიშკარში შემოსული შორიდან უნდა შეათვალიეროს, კოინდრის მოლზე გამოვლილს იერი შეუფასოს, გულზრახვას მიუხედეს — ავანსცენაა, მოქმედების უფერტიურა. მოლზე არ უნდა შეგეშალოს, თორემ, მერე, შეიძლება სიტყვაც კი მოუფო. მოლი რაც დიდია და მოვლილი, მით უფრო უნდა უფრთხოდე კანქებში მომზირალ მასპინძელს. მოლის აქეთ-იქეთ ჯერ ბურქოვანი ყვავილებია, მერე ხეები, მერე ტრიფოლიანტის ჯაგნარი. სახლის უკან არასასტუმრო მეურნეობა. მსხვილფეხა ჩლიქოსანი მოლს ვერ ეღირსება, ვერ გაიჯეჯილებს. აი ქათამი კი, თუ არ კრუხობს ან საქათმეში არ დავმანე, რას უზამ? ეს მამალიც მოლზე გავლა-გამოვლას არ იშლიდა, ვერც დაუშლიდი, (ერთი კვირის ხარშვით თუ აჯობებდი დეზებინას). მაგრა მამლობდა - დედლებს დაჩინლავედა, ვარიებს წაუნისკარტებდა, ინდაურს ჩაფუშავდა, შუა მოლზე გაიჯგიმებოდა, და დუნისას თავის ვინაობას ამცნობდა. პატარა, ქალაქიდან ჩამოსული ბიჭიც მამლაყინნობდა — კაცურად გამოივლიდა მოლს, მოვედიო, იტყოდა და ხაჭაპურს მიირთმევდა. არც შემეღებებაზე გეტყოდა უარს, თუ კაცობაში ჩათვლებოდა, არც მეზობლის ჭიდან დაოფლილი კოკით წყლის მოტანას დაგზარდებოდა. შუკაში მძიმე კოკით მოხრილი, მოლზე გასწორდებოდა და კოკას ცალი ხელით ებრძოდა. მამალმა კარგა ხანს უყურა ამ ამბავს, უთმინა მეტოქეობა, ერთხელაც არ მოენონა, ბიჭის შემოსვლაზე დაირიბდა, დეზები დაილესა, და ფრთების ფართხვნით კონკურენტზე აიღო გეზი... ბიჭის თავმოყვა-

რეობას დავზოგავ, კოკისას ვიტყვი — სამუდამო სასუფეველი ჰპოვა, მაგრამ აღარც ჭინჭილით მოუტანია წყალი მის მერე დაზარალებულს, მოლზე გამოვლას კიდევ-კიდევ სიარულს ამჯობინებდა მსხლის ხეებში, მსხლის ჭამა-ჭამით, ჰყვარებია თურმე. მამალი წინანდებურად უკონკურენტოდ მამლობდა. აი, ბიჭმა იმამლა კი?!

მართოვა

ქონების სადარაჯოზე, გადაულახავი ღობით შემოვლენბულში, ძალლი ყმუოდა. ადამიანის მომინაურებულს, ადამიანისგან მიტოვებულს, ადამიანი ენატრებოდა...

მასწავლებლები

მასწავლებლები... ბევრს ჩამოთვლი, დედ-მამიდან მოყოლებული, რამდენი მასწავლებლის ვალი გვაქვს! ზოგი საგანს გასწავლიდა, ზოგი ზრდილობას, ზოგი ჭკუას, ზოგი გზაზე გაყენებდა, ზოგიც თავისი უცნაურობით ცხოვრების კარს გიღებდა, აუხსნელს... ასეთი უცნაური სამი მასწავლებელი მეც მყავდა.

შუა საუკუნეების ისტორიას სქელი, ნებიერი, დიდგვაროვანი სომხის ქალი გვასწავლიდა. გვასწავლიდა, მაგრამ ყველაფერზე ეტყობოდა — თავს გიყადრებს. არანაირად არ გვებრძოდა, არ გვცნობდა, რაც არ უნდა გვექნა. ნიშნებს კი ერთი და იგივე, ურღვევი სოციალური პრინციპით წერდა. სუბორდინაცია აღმავალი იყო, სოციალური იერარქიის მწვერვალზე მყოფს, რა უნდა მოგემოქმედებინა, რომ ფრიადი არ მიგელო!

საქართველოს გეოგრაფიას ქართველი, შთამომავლობითი არისტოკრატი გვასწავლიდა. დიდს და პატარას თქვენობით მოგემართავდა, ჩვენც ბატონობით ვპასუხობდით. გულით გვასწავლიდა, ამაღლებულად. ეკზეკუციურ მეთოდებს არც ის იზიარებდა. ნიშნების წერისას კი მასაც თავისი, ურღვევი პრინციპი გააჩნდა — ცოდნა ეთნიკური ნიშნით ფასდებოდა. ქართველს როგორ გაკადრებთ საქართველოს გეოგრაფიის გამოკითხვასო, და განაღებულნი ფრიადი იწერებოდა. დანარჩენებისთვისაც თავისი ლოგიკა გააჩნდა.

ქართულს შალვა ვაშაყმაძე გვასწავლიდა, პატარა ტანის, თავმდაბალი კაცი. ქართულის სიყვარულმა ჩვენამდე, მონაფეხამდე მოიყვანა. კი გვასწავლიდა, მაგრამ არა შემტევად, მშვიდად და ილბალს შეგუებულად. სადამსჯელო ღონისძიებებს არ მიმართავდა — თუ ისწავლიდი და იცოდი, სიხარული არ ეზარებოდა, თუ არა და ირონიული ტკივილით იტყოდა: ნიშანს კი დავიწერ, მაგრამ, ვაი შენს პატრონს და ქართველობასო.

ცხოვრებაგამოვლილზე თუ მიხვდები, რაოდენ უტყუარად მართლები ყოფილან, სამწუხაროდ...

მასწავლებლები

წარმოგიდგენიათ თუ არა, ბავშვი ბავშვის გარეშეზრდებოდეს? ანუ ბავშვს ბავშვი არ ენახოს?! თუ წავიკითხავთ, ალბათ, მაუგლი გაგახსენდებათ, ან რაიმე ამდაგვა-

რი ამბავი. არა და, ჩვენში, სვანეთში, სოფელ იფარში, ცხოვრობს ასეთი ბიჭუნა და არავითარი მგლები. სოფლები ისეთი დაცლილ-დაცარიელებულია, რომ იფარში ერთადერთი შვილიანი ოჯახია, და ერთადერთი ბავშვი ისე იზრდება, ბავშვი არ უნახავს. მიმავალი სოფლის ერთადერთი მომავალი...

თუ არ გჯერათ, აუცილებლად ნახეთ გელა კანდელაკის დოკუმენტური ფილმი "სოფელი". მარტო მაგიტომ არა, ისედაც, საოცარი ფილმია.

მანვინის ქილა

ქართული პატარა სოფლის პატარა სასაფლაო, შემალღებულზე, დიდი ბებერი ხეები, ხეებს შორის დიდი ლოდები, ლოდებს შუა ჩამალული გაბზარული პატარა ბაზილიკა, ირგვლივ ქართული საფლავის ქვები, ჩიხტიკოპიანი დიაცები — მაკრატლით, კაცები — ხარ-ურმითა და თოფებით. ყველაფერი ხავსში, სიჩუმეში, მივიწყებაში. ერთიორ ჯიუტად სოფლად დარჩენილ ბებერსაც მიიბარებს აქაობა, მერე კი სიჩუმე საუკუნოვანი... ყველაფერს აკეთილშობილებს დრო და მივიწყება, და თავად კეთილშობილს, ხომ მით უფრო. პოეტებისა და მხატვრების საუფლო, და არა მხოლოდ დეკადენტების. გულს ნაღველი მოეფინა, სინანულით შევავლე თვალი იქაურობას. ქართულ თავმდაბალ მონოქრომულობას ერთი დეტალი არღვევდა - მინიდან ამოჩრილი თიხის ყვითელი ქიქური. შლიმანის სინდრომმა იჩინა თავი და ფრჩხილებით მინიდან დღის სინათლეზე ათი მანვინის ქილა ამოვთხარე - სხვადასხვა ზომის, ფერის და ტონალობის, მარტივი, სადა, უმეტესად ერთფერი, ყვითელი, მომწვანო, ნაცრისფერი, ზოგი მუქი ჩამონალენით. არა მგონია, მინაში რაიმე დავტოვე, სუყველა წამოვიღე, გულიდან მინა ამოუყარე, დავბანე, და თვალის საამებლად ადგილი მიუჩინე. არაფერი ნეკროფილური, არც განწყობა, არც სინდისის ქეჯნა, შემდგომ მინის მიყრამდე...

მეარღნე

ახირებული კაცები, უმეტყველო, უბრები, ოჯახის ამნიოკებლები, უგუნებოები - მძიმე ხვედრია... ეგეთი იქნებოდა ბებერი მეარღნე. არღნების სანახავად მივაკვლიეთ და მივადექით. მეარღნე ზემო ვერაზე ეზოიან, შუშაბანდიან სახლში ცხოვრობდა. ეზოში ქათმები, სახლში ცოლ-შვილი, შვილიშვილები. დედაკაცი ბამბაზიის ხალათში, უკმეხი, შვილები გაბეზრებული, შვილიშვილები დამფრთხალი, უღუპაპა ზაქიფათო, აღრენილი - რაო, არღნებო, რა არღნები აგიტყდათო, არა ვყიდი, არა და არაო, რა დაგკარგვიათ, მოდაში აღარააო. მოვუთმინეთ, მივეფერეთ, ისე, გვანტერესებს-თქო. იჭვნარევად აგყვავა, არ გაგყვარა. ეშხში შევიდა - ეს არღანი გეორქასი იყო, მე დამიტოვაო, ეს ნიკალამ მოხატაო, ამას კბილანი გაუცვთაო... არღნებს ქალივით ეფერებოდა, ხელით მტკერს სწმენდა, სალტეს მხარზე გადაიგდებდა და მონატრებული გულში იკრავდა. ვნება აყვარა, თითქოს სატრფოს მიატირა, სიყვარული რომ მიგატოვებს და აღარასდროს მოგიბრუნდება, აღარ გინერია, დროს წაყვავა, გული კი არ გაიხარჯა. გულის ბზარში ღვინოში ჩამხრჩვალმა სიკეთემ

და არღნის ხმა ამგამოაღწია, თვალზე ტკივილიან ცრემლად დაემჩნა.

ნაუსვლელია არ იქნებოდა, შეგვატყო. მკვახეთ ჩაკეტა გულის კარი, სახლის კარიც უმშვიდობოდ მოგვიხურა. ოჯახს ისევე ახირებული კაცი შერჩა... ეს მეარღნის ბოლო სიმღერა იყო.

მერვი

1. ჩვენში ხშირია ათასნაირი ანკეტები. ჩემთვის მონაწილე ანკეტის პასუხებზე, რომ მიმდგარიყო საქმე, ასე ვუპასუხებდი:

ყველაზე იდუმალი ადგილი?

- უდაბნო.

2. ყველაზე მიმზიდველი ისტორიული სამყარო?

- მერვი.

3. ყველაზე მისტიკური არქიტექტურული ნაგებობა?

- კეშკ-ქიზ-კალა, სულთან სანჯარის მავზოლეუმი.

4. ყველაზე ეგზოტიკური ხალხი?

- ბელუჯები.

5. ყველაზე საყვარელი ცხოველი?

- აქლემი.

და ასე მოხდა, რომ ჩემი ახდენილი ოცნების სანახავად, (უდაბნოში, მერეში, სადაც კეშკ-ქიზ-კალა და სულთან სანჯარია), აქლემების ქარავნები დადიან, და ბელუჯები მომთაბარებენ, ჩემი არქიტექტორი მეგობარი წავიყვანე აღფრთოვანების გასაზიარებლად. აღფრთოვანება სრული იყო, დღემდე გაუნღებელი და, როგორც აღმოჩნდა, არა მარტო ჩვენთვის... ბელუჯების აქსაკალმა შუამავალი გამომიგზავნა, შენი მეგობარი ჩემი შვილისთვის მინდაო ცოლად და გამოსასყიდს 30 აქლემს მოგცემო. ამაზე მარაზში სიტუაციაც, (ანკეტაში რომ ეკითხათ), ცხოვრებაში არ მექნებოდა, ჩემი არქიტექტორი მეგობარი რომ დათანხმებულიყო!

რა უნდა გვექნა მე და აქლემებს? თბილისში აქლემებს ვერ ჩამოიყვანდი, ადგილზეც ცალ-ცალობით თუ გაყიდი, ერთიანად ცალკუზიანი აქლემებით კუვეიტის ემირი თუ მოიხიბლებოდა,

ისიც, არქიტექტორის დანახვაზე, მეტს თუ არ შეგთავაზებდა.

ქართველი ქალის სილამაზე დღესაც ფასობს!

მისბავსკა

პარიზში, ლუვრში ყოველ დღე რომ გველო, ყოველ დღე მოხუც ქალბატონიან კაცს ნახავდი. სუფთად ჩაცმული, კარუსელის თალისქვეშ, სუსტ ფეხებზე იდგა, შავი პორტფელი და ქოლგა მინაზე ედო, ცალი ხელით დიდი პარკი ეკავა, მეორით პარკიდან საკენკს იღებდა და ხელისგულით ინვდიდა. აქეთ-იქიდან აუარება ჩიტები მოფრინავდნენ. მოხუცი ფრთხილად, ნაჩვევი მოძრაობით მტრედებს იგერიებდა. ჯერ ბელურებს და წვრილ-წვრილ ჩიტებს აპურებდა - რიგრიგობით აფრინებოდნენ და ხელისგულიდან კენკავდნენ. მერე მტრედების ჯერიც დგებოდა. დროდადრო გამვლელებს ეძახდა, ხელზე საკენკს დაუყრიდა და, ბედნიერი, ჩიტების დაპურებას ასწავლიდა. ხშირად ბავშვებს შემოიკრებ-

პალატა №11

და, რაღაცას მშვიდი ხმით უყვებოდა, და ყველას პატარა ხელისგულზე საკენკს უყრიდა, ჩიტებიც მშვიდ მოლოდინში, მათ თავზე ღრუბლად იკვრებოდნენ. მეც ერთი-ორჯერ მოხუცთან ჩიტების ტრაპეზზე გამინია გულმა, და ყველაზე უფრო პარიზული განცდით დამამახსოვრდა. მის მერე ათენში მომინია ჩასვლა, და ათენის შუაგულ-ეროვნულ პარკში ასეთივე ჩიტების მოყვარულს წავანყდი. ჯანმრთელი, შავი კაცის ჩიტებთან მეგობრობის ტირაჟირებამ ევროკავშირის მასშტაბით სენტიმენტები, ცოტა არ იყოს, გამინელა, მაგრამ ფრთოსნების დაპურებაზე აქაც უარი ვერა ვთქვი. ის იყო, ჩიტები შემომესივნენ, სად იყო და სად არაა, ბურქებში ჩასაფრებული მეორე ჯანმრთელი ბერძენი გამომხეურდა. ხელში მზამზარეული ფოტოსურათი ეკავა — მე, და თავზე ჩიტები. პაპარაცემ წამი არ დააყოვნა და, — ფული მოიტაო.

გულმოსულმა, ცივი უარი ვუთხარი. ახლა ორნიტოლოგი გამხეცდა: ფოტო არ გინდა? ჩიტებს რო აჭმევდი გინდოდა, არა? კარგი იყო? ახლა ბრინჯის ფული დადეო. ამ ორი ახმანის ისევე ბრინჯის ფასად მოცილება სჯობდა, მაგრამ, პარიზელი მოხუცის მისგავსებას არც იმათ, არც ჩემს თავს არ ვაპატიებდი.

მეცო

სამნი იდგნენ ქუჩაში — დედა, მამა და შვილი. ეგრევე იტყოდი — სოფლიდან არიან, ძალიან შორი სოფლიდან. ქალაქში პირველად ჩამოსულებს ჰგავდნენ — გაოგნებული, დაკარგულები. ისინი მუცოლები ვერაფრით ვერ იქნებოდნენ, მაგრამ — ისინი იყვნენ.

კარგა ხნის წინ მუცოს უკაცრიელ ხეობაში ცხოვრობდნენ — დედა, მამა და შვილი. დედა ორსულად იყო, ზამთრის პირს მეორეს ელოდებოდა. მშობიარობა მუცოს ხეობაში უნედა, სადაც სამად-სამნი ცხოვრობდნენ. ზურგანთიანებს კუშტად დაგვხვდნენ, გაულიმებლად. მხოლოდ მომსვლელს უფრთხოდნენ, სხვას არაფერს — არცა ნადირს, არცა ბუნებას, არცა მუცოს განრისხებას.

ისინი ვერაფრით ვერ იქნებოდნენ, მაგრამ ისინი იყვნენ — ქალაქში ისევე დაკარგულები, როგორც ჩვენ მუცოს ხეობაში. რა უსუსურები ვართ ერთიმეორის ადგილას! მაგრამ, ნანატრი ქართველობა მაინც მუცომ უფრო შემოგვინახა.

ნუ მოვტყუვდებით

ნუ მოვტყუვდებით — შავი კოსტუმი, რომელსაც ჩვენ დროს ატარებენ მამაკაცები — საშინელი სიმბოლოა. აქამდე მისვლისას ერთი მეორეს მიყოლებით უნდა ჩამოგვეყროდა აბჯარ-აბგარი და ყვავილ-ყვავილ გამქრალიყო ოქრომკედით ნაქარგობა მუნდირებზე.

ალფრედ დე მიუსე

ფრანგი მწერალი, ფრანგული აკადემიის წევრი (1810, პარიზი - 1857, პარიზი)

ქალი, კაცი, დიდი, პატარა — შავი უნიფორმა, შავი უნი-სექსი. რას იტყოდა ალფრედ დე მიუსე დღეს თბილისში რომ ჩამოსულიყო?

თავდაცვაზე ხარ გადასული — შეკითხვებს არ იძლევი, პასუხებს ძუნწად. შენთანები მოიგერიე, ახლა ესენი უნდა მოაყომარო. თვალზე საძილე-საბნელებელი გადავეს, მომაკვდავის გიჭირავს. მარტო რომ იყვეს, ეგ გაჭირვებული-ნაოპერაციევი — თამაში მოგებული გაქვს, მაგრამ თავზე ადგანან, და თანაც ორნი. ხანდახან ასხენდები და ხმას დაუნევენ, თუ არა და თავისიანი ითმენს - დაიფარე, ამაღამ მე დავრჩები, არა მე დავრჩები, გშია?, არ გაცივდე, შენ 9 საათზე მოდი, მე 10 საათზე წავალ, დაიძინა, ნუ ტრიალებ, ხაზეიკის ქირის ვალი მაქვს 100 ლარი, მშია,

პროცენტისანი აილე, ნუ იფარებ, არაკაცური ტიპია, კინოში გავისეირნოთო, ჭამე, კაცები სადღა არიან, არ გეძინება?, სოფელში გვიას ბრმა ნანლაევი აქვს, ეგ ბრმა ნანლაევი არ იქნება, დაიფარე, გინდა? არ გინდა? და ა.შ. და ა.შ. და ა.შ.

უცებ სერიალი გაახსენდებათ, ტელევიზორის ჩართვას დააპირებენ, პულტის თავსა და ბოლოს არკვევენ. დროზე მიუსწრებ, კატეგორიულად მხოლოდ ერთს იტყვი: — თქვენ გისმენთ, მაგრამ გრიგოლია-ნურნუშია მეტი მომივა.

ცნობადი სახეებით დაპირისპირებულებს, თვითშეფასების კოეფიციენტი უმაღლდებათ — გოლი გატანილი გაქვს. დღე ასე უძლებ. ღამე თავზემდგომი ხვრინავს, ოხრავს, ფშვინავს, სკამზე ზის, სკამი საზიზღრად ჭრიალებს, თავი ნაოპერაციევის მუცელზე უდევს — ნანარკოზალი თუ აიტან! განერას დაგასწრებენ. კეთილი ხარ, გიხარია. ქირურგი თავშეკავებით აათვალეერებს და დაამატებს: — ავადმყოფი მანქანით წაიყვანეთ, მეტროთი ნუ ივლით. დამშვიდობება — თაფლი და მურაბა. შეებით ოხრავენ, ნეტა სერიალში რა ხდება! ნავიდნენ, თვალეები გაახილე, მზე ყოფილა. ისევე ხუჭავ — ახლა ორნი შემოყავთ, ერთი საოპერაციო და თავზემდგომი ერთი. თავზემდგომი შემოსვლისთანავე შენს გასაგონად აცხადებს: - ძირძველი თბილისელები ვართ, დილომში და ვერცხლის უბანში ვცხოვრობთ. შენს ლოგინს გადმოხედავენ, თავის ზიზილ-პიპილოს აგებენ. კარგ რუსულ-ქართულს ურევენ, შენ გასაგონად ასჯერ ნათქვამს აბურთავებენ: — კი, გენაცვალე, აქაურ თეთრეულსაც რა უშავს, ამაშიც შეიძლება ნოლა. Помнишь, иухпые, академик, თავისი ცოლი, რომ საავადმყოფოს თეთრეულში ჩაანვინა, სხვები სულ в кружевах лежали, (გადმოგვადვენ), красавица ცოლი ჰყავდა. ისე, ახლა ჩემი ჩამოსვლა გურიიდან ადვილი ხომ არ გგონია. რამხელა ეზო დავტოვე მისახედი. აბა არ დაგდგომოდი?! ცალ თვალს გაახელ, ძირძველებს მოჭუტულად შეხედავ. სანამ შეკითხვას მოასწრებენ, სასწრაფოდ ხუჭავ. თემა ისევე მაღლივ სფეროებს უბრუნდება:

— ისე, კონიასაც რა ქალები ჰყავდა, ნუ конечно, все красавицы, щипшиепютпн, პომადიანი. შემოდის ანესთეზიოლოგი, ძირძველს წამში სედატივით ამტერებს, მაგრამ საოპერაციოდ გამზადებული და გათიშული ძირძველი, საკაცებზე განოლილი, კარებში გაყვანისას, მაინც ასწრებს — მე უურნალისტი ვარ, журналист-международник!

მეფუნაროდნიკი გაიყვანეს, თავზემდგომიც მიაყოლეს. მოდუნდი, ისვენებ, თვალეები გაახილე, მზე ჩასულა. შუა გახურებულ ოპერაციის დროს, ძირძველი-თავზემდგომი პალატაში შემოვარდნას ახერხებს, ლოგინში ჩაჩურთულ ჩანთას ეძებს, ჩხრიკავს, ფული ამოაქვს, ითვლის. გაკ-

ვირვებულს შემოგხედავს და თითქოს გემართლებოდეს, გიხსნის: – ფული ხელის ჭუჭყია, მაგრამ ყველას სჭირდება! და ისევ უჩინარდება. უდანაშაულობა სახეზეა. მადლობა ღმერთს, შენც გაგწერენ. ყველა კარგად ამყოფოს უფალმა!

პრეპენტაცია

თბილისის იქითაც ყოფილა საქართველო, და წიგნის პრეპენტაცია სოფელში შესდგა, სკოლაში. სკოლა — მოვლილი, გალავნიანი. დირექტორი — ახალგაზრდა, ენერგიული. მასწავლებლები — მონდომებული, თავდადებული. ბავშვები, რაც მთავარია, ბავშვები — მომთმენი, ზრდილი, ბუნებრივი. სტუმრები და მასპინძლები ჩვეულმა პრეზიდენტმა გაჰყო, სივრცობრივად, თორემ მწერლები — რიდიანი, მასპინძლები — თავმომწონე. თავისი კორტოხიდან არავინ იმზირებოდა ფარული ამპარტავნობით. სტუმრების გამოსვლა-მოსხენებები — მოზომილი. მასპინძლის ყურადსმენა — ნამდვილი. ბავშვების სპექტაკლი გულსაკლავი — თავგები აკაკი ხორავას პათოსით წიგნის გმირებს ასახიერებდნენ. კონკურსი კეთილი, ჯილდოდ — წიგნი, ჯერ კიდე სიმბოლო სულიერებისა.

სუფრა, სოფლის შეწირული — შინაური, თავდაუზოგავი. გამოთხოვება — თვალბნეულიანი, დაუფინყარი. ძნელია ასეთი სიკარგე, ძნელია ასეთი სიკარგე აღსაწერადაც, გამოვრება კი ძლიერ სახიფათო...

შიში

შიში, უკანასკნელი მზერის შიში. უკანასკნელი მზერის შიშს რომ გაგიჩენს, ცხოვრების ბოლომდე რომ გდევს, გტკივა, და ვერ იცილებ.

ევაკუაციაში უმისამართოდ მიმავალი გემი. გემი მძიმე, დატვირთული, მძიმედ სცილდება ნაპირს. ნაპირზე გრჩება ყველაფერი, წარსულიც და ნივთიერიც, ყველაფერი ნაპირზე დაგრჩა. გემს კი სულიერი მისდევს, ცურვა-ცურვით, შუა ზღვამდე, ნაპირის გაქრობამდე, დახრჩობამდე. ძალი მისდევს, უკანასკნელი ძალღონით მისდევს, წყალს ებრძვის, იძირება, გემბანზე პატრონის თვალებს ეძებს, თვალეში უყურებს, თვალს არ აცილებს მარტო დარჩენის შიშით.

ყველაფერი უკან დაგრჩება, ყველაფერი მინავლდება, ყველაფერი მიმქრალდება, იმ ბოლო მზერის გარდა, რომელსაც ვერ დაივიწყებ და გტკივა.

სუფრა

შემოდგომის გახურებული კაკლის ბერტყვისას სოფელს ქალაქელები დაატყდნენ. მოსიერნე ხუთეულიდან ერთი კატეგორიულად სოფელს ვერ იტანდა, მისი მეუღლე — ღორებს, მესამე — სიმწრით ჰოლანდიელობდა, მეოთხე — მიზანტროპიასა და ღვთიურობას შორის მერყეობდა, მეხუთე კი სულაც რუსი იყო, ორმოცი წელი საქართველოში ცხოვრობდა, „ქართველები კი მიყვარსო“, მაგრამ ქართული ინჩი-ბინჩი არ ესმოდა.

მასპინძელი მარტოხელა, ხმელი ქალი, იმხანად მოზვერმა „დაჩურთა“ და სულ იმას ჰყვებოდა „განიორწყლე-

ბას“ როგორ გადაურჩა. შეშის მჭრელ ჯმუხ ძმისშვილს მისი ხელიდან ვინც შენდობას ითხოვდა, საურთიერთობოდ ისინი ერჩივნა. მის დიდთავა შეეგირდს სმა არ ეზარებოდა, მაგრამ „ზეციურ საქართველოს“ მეზობლის ქალს ამჯობინებდა. მეზობლის ქალს კი „ქალაქელობის მეც რამე გამეგებო“ და „თუ რამეა, “ჰამერიანს“ უნდა გაჰყვე ცოლადო, ნაკლებს არაო“.

სუფრაზე მასპინძლის ხელით გამომცხვარი, მადლიანი მთელ-მთელი პურები ელაგა, მასპინძლის ხელით ამოყვანილი ყველი და მასპინძლის ხელით მოწველილი ქაფქაფა რძე, მასპინძლის ხელით მოყვანილი მწვანილი და მასპინძლის ხელით დანურული ღვინო.

პირის გემო ყველას ერთი ჰქონდა.

თოვლი

ჯერ არ გათენებულა. ყველას სძინავს, შენ კი შენს ფიქრებს და ჭიქა ყავას უზიხარ - ნეტარი ნუთები ტკბობის და ხელალებისა. ყველას სძინავს. არც ძახილია, არც ყეფა, არც მანქანის ხმაური. თავმოყრილს არავისთვის და ყველაფრისთვის გცალია. ტანს რაღაც უცნაური უხარია. ფანჯრის ფარდას გადასწევ, და – თოვლი! თბილისში მოთოვა! ფანტელი ხეებს ფარავს, სახლებს, მინას. თოვლი ხმაურს შთანთქავს, სიჩუმეა, თითქოს ბამბის ფთილებით გაგუდული. სილამაზა და სიმშვიდე, საჩუქარია დილის, ხელუხლებელი. მიუსწარი, უცებ გადნება, ჩამოიყრება, ჩამოიღვენება, ჩუმი სიხარული კი დაგრჩება. მეორე დღით, უთენია ადგები. ყველას სძინავს. ფანჯრის ფარდას ფეხაკრეფით მიეპარები, ფრთხილად გადასწევ...

თბილისის თოვლი თვითნება საჩუქარია.

ტურისტი

ეგეთია ჩვენი ბედი — დრო იყო, აქედან არ გვიშვებდნენ, ახლა იქ არ გვლებულობენ. მოკლედ, აქედან რომ არ გვიშვებდნენ, იმ დროს, პროფესორი, ბედის ირონიით (თუ ლოგიკით?), ცნობად სახეებთან (მაშინ „ცნობილ სახეს“ იტყოდნენ) გაათანაბრეს და, არც მეტი და არც ნაკლები, ინგლისში ამოჰყო თავი. ჯგუფი ცნობილიც იყო და მორჩილიც. პროფესორი არც ერთ ამ მაჩვენებელს არ აკმაყოფილებდა — ცნობილობას არ დაეძებდა, მორჩილებაზეც — ბოდიში. ამ დალოცვილი ინგლისის არაფერი არ აინტერესებდა, ყველაფერს ზუგდიდიდან უშგულამდე ფეხით სიარული ერჩია, სანუკვარი სვანეთის სანახავად. ბედად, ინგლისშიც ყოფილა მისი მოსაწონი — ბოტანიკური ბაღი და ჰაიდ-პარკი. ჯგუფმა ინგლისი მოიარა, მუზეუმები დაათვალიერა, სუპერმარკეტები შეისწავლა. პროფესორი კი, უკან ხელეშემომწყობილი, ჯიუტად ჰაიდ-პარკში ჩიტების ჟღერტულში მეოცნებეობდა. ასეთი იდილიური დროსტარების მერე და გამოც, რას იფიქრებდა, ჯგუფის ყველაზე სანდომიანი „პაგონებიანი“ წევრი მის მოკვლაზე უკან რომ არ დაიხევდა, მაგამიც რომ ჩინი მიეცათ... მის მერე პროფესორს ტირნოვოსა და კარლოვი-ვარის მეტი არაფერი ღირსებია. და მაინც ჯიუტად გაიძახდა: სანუკვარ სვანეთს არც ერთი არა სჯობიაო!

წყანა

ვინღა არ იყო მუსიკალური საკრავების მუზეუმში, რაღა არ ითქვა აშუღების სასახელოდ, მათდამი მიძღვნილ თავყრილობას არავინ დაჰკლებია, არც მომხსენებელი, არც მნახველ-მსმენელი. სიტყვა ჯერ მუზეუმის (უფრო) დირექტორმა (ვიდრე ქალმა) წარმოსთქვა, მეგრე ხან მოქადაგე მუსიკის მცოდნეები ლაპარაკობდნენ, ხან ფოლკლორის სპეციალისტები, ხან საკრავების ექსპერტები. ის კი არა, მედეა ძიძიგურმაც კი იმღერა, ბევრი ხვეწნა არ დასჭირვებია. თავის გამოჩენით კიდევაც მოიღვინეს, კიდევაც მოიწყინეს ერთი-მეორის ცქერით. ბოლოს რომ დაიშალნენ, ცარიელა დარბაზს, ყველასგან მივიწყებული, ორი მოხუცი შერჩა: ერთს დუდუკი ედო მუხლებზე, მეორეს თარი ეკავა – ორი ტფილისელი მესაზანდრე, ორი ტფილისური მუსიკის ცოცხალი მატთანე. საგანგებოდ, (და ამოდ) მოყვანილებს, ნასასვლელად თვითონ უნდა ეზრუნათ.

ისედაც უჩუმრად წამსვლელებს თუ მიეფერებოდი, თორემ რალა ჩანახლვა უნდოდათ, მანამდე არც დათვი შევარდნიათ წისქვილში, არც პატარა ფრიდემანივით თავი ჰქონდათ გუბეში ჩასაყოფი...

წვიმა

იმერეთში წვიმს. შუკაში პატარა ნაცრისფერი კაცი პატარა ნაცრისფერ ჩოჩორს წკეპლით მიაჩიქჩიქებს, ჩოჩორს ზურგზე ფქვილის ტომარა აქვს გადადებული, ტომარას “ლ”-ი აწერია. ყვირილას პირას ლობედაირიბებულ შემოღობილში ერთი ცარიელი, თეთრადშეღებელი სკაა და ერთი მწკრივი ახალშემოთონილი, ახალამოსული პრასი. წასაქცევი წისქვილი გაჩერებულია, ბორბლებში ცელოფნის პარკები გაჩხერილი, სახურავის კეხზე ლოდებია შემონყობილი. აქეთ-იქით გალუმპული პაკუსია ძაღლები დარბიან, ბენვებგაბურძნული ძროხები გაკაფული ტოტების კვირტებს წინწიან. მაღაზიის კარებთან “ლ”-ის ფქვილის ტომრები აწყვია, კაცები დგანან, იფურთხებიან, წვიმას არ ერიდებიან, გოგონები ცჰუპა ცჰუპს ახრატუნებენ. სოფლის სასაფლაოს ჭიშკარს ჩაჟანგული ბოქლომი ადევს. გზად ორნი მოდიან, მოხუცი ქალი და უიმედოდ უგუნური კაცი, სალამს არ გაძღვევენ.

ალბათ წვიმის ბრალია...

ყვითელი ხა

გაყვითლებული ხე... მარტო ჩინელს შეუძლია უმციურესში უსასრულო ჩაატოს, ლერწამმა ანტროპომორფულად მოიწყინოს. ლექსად შენუხდები, და უმეტყველო, სხვისას იშველიებ:

**ავვისტოს დღეა,
ჯერ მწვანე ტყეა,
დრო და დრო ჩხიკვის ისმის ხითხითი,
და ერთადერთი ყვითელი ხეა.
მგონი, რცხვენია თავის სიყვითლის.
ეტყობა, სხვათა ნაბაძვამ სძლია,**

**ამ ყვითელ სამოსს რომ ვერ იფერებს,
და მიმქრალ, (მაგრამ მშვენიერ იერს)
მიანერს ადრე დამდგარ სიბერეს.**

დასრულდა. ფოთოლდაყრილი, ნარინჯისფერ წრედში დგას ხე, შიშველი, ტოტებგაძარცული. ისევე ლექსი მოგეძალება, ისევე სხვისი:

**Ты также сбрасываешь платье,
Как роща сбрасывает листья,
Когда ты падаешь в объятия
В халате с шелковой кистью.**

ზარი

მეგობარმა დამირეკა: - ორნი ვართ, სტუმრად მესამე მიგეყავს მეოთხესთან, ხომ იცი, რა კარგია, არ წამოხვალ? ჩავეკითხე, დავეთანხმე. ფანჯარაში გავიხედე. ქუჩაში პატარ-პატარა, დაუძღურებული ნაბიჯებით უბნის მათხოვარი მიჩანჩალებდა. მანქანების სავალ გზაზე კოჭლმა ძაღლმა გადაირბინა...
სახლში დავრჩი. ყველაფერი დალაგდა.

ჯეთისხილი

მატარებელი უდაბნოში გაჩერდა. შორს, მირაჟივით ოაზისის პალმები გამოჩნდა. ჩამსვლელი არავინ იყო, არც ამომსვლელი, ერთი ბიჭის გარდა. ბიჭს კაცურად ჩაცმულს, კაცურად ჩაფიქრებულს, მოზრილი კალათი ეკავა, შიგ პატარ-პატარა მრგვალად დანული კალათები ელაგა, კალათის კალათებში კი თითოში ათოდე ზეთისხილის მარცვალი. ბიჭი ზეთისხილს ჰყიდიდა და შორი გზის მგზავრებს, ქვეყნიერებას შენატროდა. პატარა ზეთისხილის კალათებში კი უდაბნოს სიმშვიდე იყო დაუნჯებული...

ზვინი

ავვისტოს ღამე, თივის ზვინი და ცარგვალი მიწის მრკალავი. თივის სურნელში მამის მკლავზე მიგეძინება, და ყურთ ჩაგესმის: — ვარსკვლავთცვენა, დიდი დათვი, ირმის ნახტომი...
წლები განვლენ, სხვის მკლავზე მიღლილს ჩურჩული გესმის:
— ჩემო ყველავ, ჩემო ნანატრო...
მაგრამ ის სიტყვა, რომ მიგეყვება კუბოს კარამდე — ირმის ნახტომი, დიდი დათვი, ვარსკვლავთცვენაა...